

*Кольори
Шевченкової
долі*

(літературно-музична композиція)

Кольори Шевченкової долі

Мета: розширити знання учнів про життя і творчість Т.Г.Шевченка; сприяти вихованню національної самосвідомості учнів; формувати громадянську і загальнокультурну компетентності, бажання читати твори Т.Шевченка; збагачувати словниковий запас учнів; розвивати творчі здібності дітей, музичний слух, почуття ритму; виховувати любов до національної культури, прагнення бути справжніми українцями; виховувати почуття гордості за Україну, за її національного генія – Тараса Григоровича Шевченка.

Хід заходу

(Біля імпровізованої хати сидить батько, мати, дитина.)

Сценка «Родина»

Дитина *(звертається до батьків)*

Любий тату, милий тату!
Ти скажи, навіщо хату
Рушниками ми прибрали,
Ніби в свято великоднє?
День який у нас сьогодні,
Що квіток отак багато?

Батько

Так, у нас сьогодні свято!

Дитина *(до матері)*

Мамо, що ж за свято нині?

Мати

Та Тарасове, дитино!
Знай, колись, моє серденько,
Був у нас Тарас Шевченко.

Дитина

Хто ж він був нам, люба ненько?

Мати

Наймиліша всім людина
І найкращая перлина,
Яку має Україна,
Наша рідная країна.

Ведучий 1:

Кожна нація, якій пощастило відкрити і висловити свою творчу ідентичність, своє глибинне самопізнання, базу національної культури,

осягнула це могутнім словом свого національного пророка. Серед тих щасливих, вибраних народів є і ми, українці. І ось чому. Поляки дістали Міцкевича, німці – Гете, англійці мають Шекспіра, італійці – Данте. Росія гордиться своїм Пушкіним, а ми, українці – Тарасом Шевченком. Він для нашого народу – явище унікальне, неординарне. Тому все, що з ним пов'язане, дороге нам і рідне. Але постать Кобзаря досить часто настільки оповиту міфами, що за нею досить важко побачити звичайну людину, яка колись так само кохала і зраджувала, боялась і ненавиділа. То яким же був Тарас насправді?

Ведучий 2:

У молодості Шевченко вдягався дуже модно. Про зачіску не вельми дбав. Голив вуса, але залишав негусті бакенбарди. Був середнього зросту, але міцної тілесної будови. Широкі плечі, широка талія й легка сутулість надавали його поставі того особливого характеру, що росіяни називають "угловатістю"; у руках його не було гнучкості, граційності. На смаглявому обличчі – ледь помітні сліди віспи. Русявий. На перший погляд, обличчя його видавалося звичайним, але кожного, хто хоч трохи приглядався до нього, чарували невеликі, але виразні сірі очі, що світилися надзвичайним розумом і дивною добротою.

Ведучий 1:

Ось як згадують про Шевченка сучасники: "Своєю простотою, сердечністю, однією своєю появою мимоволі прив'язував до себе всіх: від малого до великого...", "Його трохи незграбні, але зовсім не вульгарні манери, проста мова, добра, розумна усмішка, все якось притягувало до нього й залишало враження старого знайомства, старої приязні, при якій всі церемонії робилися зайвими", "Він був надзвичайно ласкавий, м'який і наївно довірливий до людей, в усіх він знаходив щось добре й захоплювався часто людьми, що не були його варті. Сам же він впливав на інших якось чарівливо, всі любили його, навіть слуги".

Учень:

Ти розніс України славу далеко, широко,
І в Слав'ян сім'ї великій ставив нас високо.
Ти показав, що наш народ ще живе, здоровий.
Що язик наш так спосібний, як і інші мови.
Ти розкрив нам сонце ясне, ти нам дав прозріти,
Що ми правду упізнали «І чий ми діти»...
«Учимося», як велів Ти, «Думаєм, читаєм»,
Та і «найменшого брата» разом просвіщаєм.
І просвіта вже несеться від хати до хати;
Щира праця нам приносить вже полон багатий...
Бо се, бач, уже прозріли ті незрячі маси...

Усміхни-ж ся з-за могили, усміхнись, Тарасе!

Ведучий 2:

Доля Тараса Шевченка нагадує фантастичний маятник: хлопчик-сирота, син кріпаків, раптом опиняється в самому центрі столичного художнього життя, спілкується з великим Брюлловим – і знову помах: солдатчина та муштра в глухій провінції на околицях імперії... І знову – Петербург, дружба з Щепкіним, з родиною Аксакових, коло «Сучасника»... Незмінним залишалося одне – пронизуюча думка про батьківщину, гострий сум за долею нужденних, неприйняття несправедливості.

Ведучий 1:

Здається, що Шевченко був завжди. Ми зустрічаємось один з одним на площах імені Шевченка, ходимо вулицями Шевченка, кидаємо ледь помітні погляди на пам'ятники Шевченка... Тільки в Україні населених пунктів, назви яких походять від прізвища «Шевченко», нараховується біля дев'яноста.

Твори Кобзаря перекладені всіма слов'янськими мовами, а також грузинською, вірменською, казахською, узбецькою, німецькою, англійською, французькою, датською, новогрецькою, іспанською, хінді, японською, в'єтнамською, корейською, румунською, італійською, угорською, малайською, бенгальською та багатьма іншими мовами.

Ведучий 2:

Про світову славу великого Кобзаря свідчать пам'ятники, встановлені в різних країнах світу: у Палермо (Канада), Бухаресті, Вашингтоні, Нью-Йорку, Парижі тощо.

Великий Кобзар, навіть, був удостоєний честі бути представлений на українських грошах – купюра сто гривень.

(Відеопрезентація «Пам'ятники Шевченку у світі» - 2 хв)

Ведучий 1:

Які ж найголовніші досягнення Тараса Шевченка? Шевченко є основоположником нової української літератури і родоначальником її революційно-демократичного напрямку. Також поет відіграв важливу історичну роль у розвитку української літературної мови. Творчість великого народного поета внесла в нашу літературу незнане багатство тем і жанрів, прилучила її до кращих досягнень світової літератури. Він відібрав від загальнонародної мови все найбільш істотне і яскраве і розкрив у своїй творчості багатство, гнучкість, красу і милозвучність українського слова.

Ведучий 2:

Сьогодні ми матимемо змогу поспілкуватися з Шевченком особисто. Тож ласкаво просимо до телестудії, де наш кореспондент матиме змогу поставити великому Кобзареві декілька запитань.

Інтерв'ю з Кобзарем

Кореспондент:

- Дозвольте представитись, я кореспондент Свердловської шкільної газети «Шкільний орієнтир», _____. Скажіть нам Тарасе Григоровичу ким ви є для українського народу?

Шевченко:

- Я звичайний бідний чоловіча, який одного разу не побоявся промовити те, що накипіло на душі на повний голос.

Кореспондент:

- Щоб наші читачі мали змогу краще з вами познайомитися розкажіть трішки про себе. Яка ваша родина? Уподобання та захоплення? Про що ви мрієте?

Шевченко:

- Що ж, батьки мої померли ще коли я був дитиною, тож батьківська любов та материнська ласка оминули мене стороною, хіба що бідна сестра моя – Катерина, постійно жалувала та голубила, а от мачусі я не приглянувся, тож, коли в неї була змога, докоряла мені.

Ще з дитинства хотів подорожувати разом з чумаками, мріяв стати великим художником, тож і малював все що бачив перед очима. Одного разу, навіть, за цю мою звичку попало мені на горіхи від панича Енгельгардта, коли той побачив мене вночі біля своїх картин разом із каганцем в руці. Згодом навіть хотів стати вчителем малювання. Дивно що ніколи навіть і не думав бути поетом, письменником чи драматургом. Але не так склалося, як гадалося.

Також захоплююсь музикою. Мій улюблений композитор – це Фредерік Шопен. Іноді у садочку полюблю грати на кобзі чи бандурі, співаючи якоїсь української пісні.

Моя найзаповітніша мрія, щоб скасували кріпосне право, адже кожна людина приходить у цей світ вільною, то чому ж так склалося у світі, що один верховодить іншим і дозволяє собі вирішувати його долю. І, звичайно, мрію про те, щоб наша славна Україна стала вільної не лише від кайданів кріпацтва, а й в думках, почуттях, у серці кожного українця жила воля.

Кореспондент:

- Мені приємно буде вам розповісти, що у нашому сучасному житті кріпацтва давно вже не має, тож часточка вашої мрії здійснилася. Щоб ви побажали нашим читачам на прощання?

Шевченко:

- Побажав би їм жити на цім світі по правді, нікого не обдурювати і дотримуватися власних принципів, адже за всі свої вчинки доведеться відповідати перед Богом. Піклуватися не лише за власну душу, а й за рідних, близьких людей та й за тих, кому знадобиться ваша допомога, кожен у цьому світі рано чи пізно потребує поради та допомоги, тож зумійте бути розрадником у біді та вірним другом. Вмійте пробачати своїх ворогів. Прощення заслуговує кожен. Тож дякую за зустріч, як говорить народна мудрість: «Чиніть так, як хочете, щоб чинили з вами».

Кореспондент:

- Що ж, бажаю Вам, щоб Ваша мрія здійснилася. Творчого Вам натхнення і подальших успіхів! Дякую, що завітали до нашої школи.

Шевченко:

- Дякую, що запросили. До нових зустрічей.

Ведучий 1:

Шевченка часто називають пророком, тож чи дійсно він міг передбачити події в Україні ми дізнаємось з наступного репортажу.

(Відео «Тарас Шевченко пророкував події в Україні» - 3 хвилини)

Поетична пауза. Усмішки

Федот в екіпажі

Запросив багач Шевченка
До свого маєтку
Змалювать жону-блондинку
І дочку-брюнетку.
Шле за ним свою карету,
Найбаскіші коні,
Щоб портрети швидше мати
І дружини, й доні...
Ось Тарас в кареті їде,
Аж тут по дорозі
Бачить _ воли круторогі
І кріпак на возі.
Та що з хлопцем? Лежить навznak.
Чи забракло сили?
Помогти бідасі треба!

Вороних спинили.
З'ясувалось _ панське збіжжя
Він возив до млину
Й несподівано гарячка
Підтяла хлопчину.
Кинув Тарас візникові:
_ Заждуть панські дами!
Кладіть парубка в карету,
Ну, а я... волами...
Ось карета прибуває
Під вітальні крики.
Туш ударили врочисто
Панській музики.
Пан виходить _ хоче першим
Екіпаж зустріти.
Спішать донька і дружина,
Щоб піднести квіти.
_ Прибув маляр петербурзький! _
Біжать за ворота
Й зустрічають в екіпажі
Возія Федота..
Того ж дня Шевченка люди
Привітати вийшли.
_ От пани Федота, _ кажуть,
_ Зустрічали пишно!
Знайшов Тарас неблаганний
Втіху в цім єдину:
_ Що ж, хоч раз зустріли гідно
Трудову людину!

Зустріч з паном

Йде якось Тарас Москвою
Погожої днини
Встрічає на вулиці
Пана з України
Мав Тарас його уникнуть,-
Стрілися одначе.
А, здоров - панок до нього,-
Як живеш, земляче?
А Тарас йому говорить
(Вже й очима стрілись):
Отож мені жива риба
З яблуками й снилась!
- А хіба що?- пан питає

Земляка – поета.
- Та нічого, але в мене
Є така прикмета:
Коли в сні вночі побачу
Окуня чи щуку,
То вже стріну неодмінно
Вдень якусь тварюку.

Як Шевченко познайомився з губернатором

Автор: Якось Шевченко літньої днини
 В вуличнім гаморі-шумі
 Десь на смерканні йшов із гостини,
 Був у глибокій задумі.
 Та з губернатором раптом зіткнувся,
 Трохи штовхнув його боком;
 Тут же оглянувся, чемно всміхнувся:
Шевченко: - Вибачте... це ненароком...
 А губернатор: - Свиня! - промимрив.
Шевченко: Тарас уклонився при цьому:
 - Дуже приємно. А я - Шевченко.
 От ми вже з вами й знайомі...

***(Слова ведучих у супроводі відеопрезентації «Цікаве про Шевченка» - 7
хв 34 с)***

Ведучий 2:

А чи все ми знаємо про Шевченка?

Ведучий 1:

Звісно ж ні.

1. Творча мрія Шевченкам – стати художником. Серед перших його малюнків «Погруддя жінки» (1830 р.)
2. Тарасів ідеал краси зображений на витонченому портреті Музи поета – зображення поміщиці Ганни Закревської.

Ведучий 2:

3. У 1836-38 роках Тарас Шевченко брав участь у живописних розписах п'яти Санкт-Петербурзьких театрів: Михайлівського, Кам'яноострівського, Ермітажного, Александринського та Великого.
4. Перший автопортрет олійною фарбою Кобзар написав на початку 1840 року.

Ведучий 1:

5. Відомий автопортрет Шевченка у кожусі та смушевій шапці був створений за фотографією Генріха Денъера.

6. Нещодавно у Санкт-Петербурзі знайшли маловідомий портрет Шевченка вільнюського періоду життя Шевченка.

Ведучий 2:

7. Усього збережено майже 1200 малюнків, офортів, сепій, акварелей і картин Шевченка. Під час заслання він вправлявся і в скульптурі – жодна не збереглася.

8. Під час перебування у Нижньому Новгороді Тарас створив два автопортрети та понад 20 портретів (1858 р.)

Ведучий 1:

9. За мусульманською традицією казахи не змальовували людських обличь. Тож у культурі цього народу Тарас Шевченко – перший портретист.

10. Пензлю Кобзаря належить понад 20 олійних живописних творів, більшість із яких портрети.

Ведучий 2:

11. «Натюрморт» з «живими» скульптурами й загадковим годинником без стрілок – Шевченкове передчуття сюрреалізму.

12. У Національному музеї (м. Київ) Тараса Шевченка зберігається 99 % усієї малярської спадщини митця. Загалом у музеї понад 80 тис. експонатів.

Ведучий 1:

13. 58 освітніх установ носять ім'я Шевченка. Серед них – 6 вищих та 11 міжнародних навчальних закладів.

14. Найстаріший пам'ятник Шевченкові збережений і донині, встановлений на Львівщині (с. Лисиничі) у 1911 році.

Ведучий 2:

15. Одним із найкращих монументів Кобзареві у світі визнаний харківський (1935 р.)

16. «Тарас Шевченко» (1926 р.) режисера Петра Чардиніна – перший біографічний фільм про поета. Це найуспішніший кінопроект 1-ої кінофабрики Всеукраїнського фотокіноуправління в Одесі.

Ведучий 1:

17. Художній світ «Тарас Шевченко» 1951 р. режисера Ігоря Савченка – найдавніша перлина телевізійної колекції архівів Першого Національного телеканалу.

18. У сучасній українській мові вживається майже в 4 рази більше крилатих висловів Шевченка, ніж було зафіксовано дотепер тлумачними словниками.

Ведучий 2:

19. У доробку Кобзаря – понад 250 поезій, 105 із них написано у засланні.

20. Перший переклад «Кобзаря» японською з українського оригіналу належить Ецуко Фудзії (1993 р.). До цього Шевченка перекладали з російських та англійських дублікатів.

Ведучий 1:

21. Найкраща перекладачка Шевченка англійською під впливом творчості Кобзаря переклала своє ім'я українською – Віра Річ.

22. Завдяки пані Вірі англійською звучало понад 100 поезій Тараса Шевченка.

Ведучий 2:

23. У Римі навіть існує пам'ятник Тараса Шевченка в образі римського імператора.

24. Постать Шевченка не обійшла увагою і героїми ЄвроМайдану.

Ведучий 1:

25. Ім'я Шевченка існує навіть за межами нашої планети. Малу планету відкрити астрономом Миколою Чернихом, названо іменем «Кобзар» (1982 р.). На планеті Меркурій існує кратер «Шевченко».

Учениця:

Я, маленька українка,
Дев'ять років маю,
Про Тараса Шевченка
Вже багато знаю.
Він – дитя з-під стріхи,
Він – в подертій свиті,
Він здобув нам славу,
Як ніхто на світі.
А та наша слава
Не вмере, та не загине.
Наш Тарас Шевченко –
Сонце України.

Учень:

Живеш навік ти в пам'яті людській,
Твої пісні – новітніх днів окраса.
Тебе щодня стрічаємо повсюди,
Де є життя, де є трудящі люди.

Учень:

Твої думки, твої діла та заповіти —
Як вічне світло, як весняні квіти.
Цвітуть, живуть і будуть вічно жити
Твої думки, твої безсмертні діти.

Учень:

Безсила смерть, коли живуть слова,
І вічно житиме поезій сила.
Над Дніпром і над Нивою, за Уралом — всюди
Тобі пам'ятники світлі збудували люди.
Твоя пісня — твоя слава крилата навіки;
Облетіла усю землю — за моря, за ріки...

Учениця:

Живи, поете, в бронзі і граніті
Живи, поете, в пам'яті людській.
Живи у піснях, живи у «Заповіті»,
У слові праведнім, у славі віковій!

(Звучить пісня «Бандуристе, орле сизий»)